

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา Need Assessment for Digital Skills Development of School Administrations

เจนจิรา แสนไชย¹ และ ทนงศักดิ์ คุ่มไชนะ²

Jenjira Sanchai¹ and Tanongsak Koomkhainam ²

¹นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²อาจารย์ประจำหลักสูตรสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

¹Master Student of Education in Educational Administration and Quality Development, Khon Kaen University, Thailand

²Faculty of Education Administration and Quality Development, Khon Kaen University, Thailand

E-mail: jenjira.sa@kkumail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3799-9115>

E-mail: TanongsakKoom2@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-5972-113X>

Received 29/08/2023

Revised 30/08/2023

Accepted 10/09/2023

Abstract

Background and Aims: Digital skills are an important skill in today's era, especially for school administrators who are the leaders of the organization Digital knowledge and skills are required. To be able to manage educational institutions to achieve their goals efficiently and productively. The purposes of this research were to 1) study the current of digital skills of school administrators, 2) study the desirable digital skills of school administrators, and 3) study the necessary conditions of digital skills of school administrators under the Buengkan Secondary Educational Service Area Office.

Methodology: The sample was 16 school administrators and 262 teachers, 278 samples in total, using stratified random sampling divided by school size, and then performed simple random sampling. The research instrument was a questionnaire of which the content validity was in the range of 0.67 – 1.00 and reliability was at 0.991. Percentage, mean, and standard deviation were used for data analysis, PNI_{modified} formula was used to sort the current, desirable, and necessary conditions.

Results: 1) The overview of the study of the current condition of digital skills of school administrators is at a high level. 2) The desirable condition of digital skills of school administrators was, on average, at the highest level. 3) The highest necessary condition was the digital applying skill for the development and enhancement of the potential of the organization, followed by using digital to manage and lead the organization skill, digital law compliance skills, respectively, and knowledge and use of digital technology skills.

Conclusion: The digital skills of all school administrators are at a high level and the needs index shows the importance of digital applications in organizational development, management, compliance with digital laws and Know and use digital technology.

Keywords: Digital Skills of Schools Administrators; Necessary Conditions

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: ทักษะดิจิทัลเป็นทักษะที่สำคัญในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำองค์กร ต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะด้านการใช้ดิจิทัล เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาได้บรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 3) ประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

ระเบียบวิธีวิจัย: กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 16 คน ครู 262 คน รวม 278 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน ใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยแบ่งตามขนาดของโรงเรียน จากนั้นทำการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีจับสลาก เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ในช่วง 0.67 - 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.991 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตร $PNI_{modified}$

ผลการวิจัย: 1) สภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล และ ด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

สรุปผล: ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมดอยู่ในระดับมาก และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ดิจิทัลในการพัฒนาองค์กร การบริหารจัดการ ปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล และการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล.

คำสำคัญ: ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา; ความต้องการจำเป็น

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 และแนวคิดประเทศไทย 4.0 กล่าวถึงการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ ระบบการศึกษา ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการใช้สาธารณะของประชาชนทุกคน ทุกกลุ่ม ทุกท้องถิ่น อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม รวมถึงการปรับเปลี่ยนภาครัฐไปเป็น

รัฐบาลดิจิทัล เป็นยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐบาลในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมระยะ 20 ปี ภายใต้วิสัยทัศน์การปฏิรูปประเทศไทยสู่ดิจิทัลไทยแลนด์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) การพัฒนาทักษะดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ภาครัฐมีกำลังคนที่มีทักษะด้านดิจิทัลที่เหมาะสม มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทและพฤติกรรมที่คาดหวัง โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล ไว้ 7 ทักษะ ได้แก่ ด้านความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ด้านการควบคุมกำกับ การปฏิบัติตามกฎหมาย นโยบายและมาตรฐานการจัดการด้านดิจิทัล ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อยกระดับศักยภาพองค์กร ด้านการออกแบบกระบวนการและการให้บริการด้วยระบบดิจิทัลเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานภาครัฐ ด้านการจัดการโครงการและการบริหารกลยุทธ์ ด้านผู้นำดิจิทัล และด้านการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัล (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560) สถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนตนเองในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการศึกษา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจในเชิงบริหารจัดการ และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ การจัดการศึกษาผ่านระดับดิจิทัล มีความสะดวก รวดเร็ว คุ่มค่าเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงการทำงานของหน่วยงานภายในและนอกองค์กร บุคลากรสามารถเข้าถึงฐานข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างรวดเร็วและเป็นปัจจุบัน ช่วยให้สามารถวางแผนการตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศการสื่อสาร, 2563) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายและจุดเน้นในการขับเคลื่อนการพัฒนาระบบราชการ 4.0 ด้วยนวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นกลไกหลักในการดำเนินงาน (Digitalize Process) รวมถึงการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาตนเองในยุควิถีปกติต่อไป (Next Normal) รวมถึงจะต้องพัฒนาตนเองให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาในยุควิถีปกติต่อไป ได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัล สอดคล้องกับ ฝายนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล (2564) ที่กล่าวว่า การก้าวผ่านจากวิถีปกติใหม่ไปสู่วิถีปกติต่อไป เป็นการสนับสนุนให้เกิดระบบนิเวศที่เอื้อต่อการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เข้าสู่ระบบเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญกับโครงสร้างพื้นฐานทางด้านดิจิทัล เพื่อให้เข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมดิจิทัลได้อย่างมีประสิทธิภาพและเท่าเทียม รวมทั้งมีทักษะและความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลขั้นพื้นฐาน ซึ่งทักษะทางเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นพฤติกรรมการแสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถพื้นฐานในการใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ดิจิทัลต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์สูงสุด ในการสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งนำเทคโนโลยีไปพัฒนากระบวนการทำงานหรือระบบงานในองค์กรให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด (สัตตบุษย์ โพธิ์รุท, 2564)

ทักษะดิจิทัลเป็นทักษะที่สำคัญในยุคปัจจุบัน โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำองค์กร ต้องมีความรู้ความเข้าใจด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาระบบงานในสถานศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งเป็นผู้ที่จะส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและบุคลากรในองค์กรได้พัฒนาทักษะดิจิทัลเพื่อให้สามารถปรับตัวให้ทันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนเทคโนโลยีให้ทันต่อเหตุการณ์ โดยเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างบุคลากรในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มากขึ้น เพื่อให้การขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างสรรค์ (พิมพ์วิมล วงษ์จันทร์, 2564) สอดคล้องกับเอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ที่กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลว่า จำเป็นต้องรู้เทคโนโลยีสื่อสารและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ไอซีทีที่เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง รวมทั้งควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านไอซีทีของสถานศึกษาให้ชัดเจน และผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำดิจิทัล สามารถใช้ไอซีทีในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อจะพ่วงองค์กรบรรลุจุดหมาย ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรพัฒนาทักษะดิจิทัลของตนเองและบุคลากร เพื่อให้สามารถบริหารจัดการสถานศึกษาในยุควิถีปกติต่อไป ได้บรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ คือ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล บนพื้นฐานของความเป็นไทย เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ก้าวหน้าด้วยนวัตกรรม นำสู่การศึกษาที่ยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 โดยมีเป้าประสงค์ที่จะส่งเสริมสถานศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีนโยบายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นครูยุคใหม่ มีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฐานสมรรถนะ มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและมีการพัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (งานนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ, 2565) และจากรายงานสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2563 ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พบจุดที่ควรพัฒนาอยู่หลายด้าน ที่สำคัญด้านหนึ่ง คือ การสร้างสื่อเทคโนโลยีและนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน การส่งเสริมและพัฒนาครูด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ, 2564) ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ควรพัฒนาตนเองให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีและเทคโนโลยีไปใช้ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษา จัดการระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้เพียงพอต่อการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เพื่อพัฒนาสื่อนวัตกรรมและนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและองค์กรให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ จึงมีความสนใจศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

ซึ่งองค์ความรู้และสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษาให้สามารถนำไปใช้ในการวางแผน กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ ในการพัฒนาส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดให้มีทักษะการปฏิบัติงานด้าน เทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงแนวทางในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและเกิด ประโยชน์แก่ผู้เรียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบึงกาฬ
2. เพื่อศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบึงกาฬ
3. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

ขอบเขตการวิจัย

1. **ประชากร** คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 25 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 58 คน และ ครู จำนวน 933 คน รวม 991 คน (งานนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ, 2565)

2. **กลุ่มตัวอย่าง** คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬจำนวน 278คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16คน และครู จำนวน 262คน รวมจำนวน 278คน โดยใช้เกณฑ์สำหรับกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยยึดแนวคิดของพิมพ์วิมล วงษ์จันทร์ (2564), สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560), อรรพรรณ กันละนนท์ (2565), กนกภรณ์ เทศผล (2565), กรณัญญ์ ฐิตาการพงศ์สถิต (2565) , บุญชู ใจใส (2564) , ณิชรณันท์ ชันทอง (2564), นันธิดา ปฏิวรณ (2564), โสภณ เลียดทอง (2564), และ Laara and Other (2018) บริบทที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เกณฑ์ ความถี่ตั้งแต่ 5 ขึ้นไป ได้องค์ประกอบทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการรู้ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล 2) ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร 3) ด้านการปฏิบัติ ตามกฎหมายดิจิทัล และ 4) การใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร

4. ขอบเขตด้านเวลาและสถานที่

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม 2565 ถึง เดือนพฤษภาคม 2566
สถานที่ คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

การทบทวนวรรณกรรม

นิภาพร รอดไพบูลย์ (2565) กล่าวว่า ทักษะการใช้เทคโนโลยีหรือทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความสามารถและความชำนาญในการเลือกใช้เทคโนโลยีและนำมาปรับใช้ในสถานศึกษา ผู้บริหารมีความสามารถในการเก็บรักษาข้อมูลสารสนเทศของสถานศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สามารถใช้เทคโนโลยีในการสั่งงานได้รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ รวมถึง ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและการนำเสนอข้อมูลข่าวสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ได้

กมลวรรณ จันท (2564) ได้สรุปถึงกระแสโลกที่ผันผวน หรือ VUCA World ซึ่งในด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหาร จะต้องมีการบริหารสถานศึกษาอย่างมีเป้าหมาย มีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล มีทักษะแก้ปัญหาต่างๆ ตามแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ครูและนักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ ควบคุม ดูแลสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด

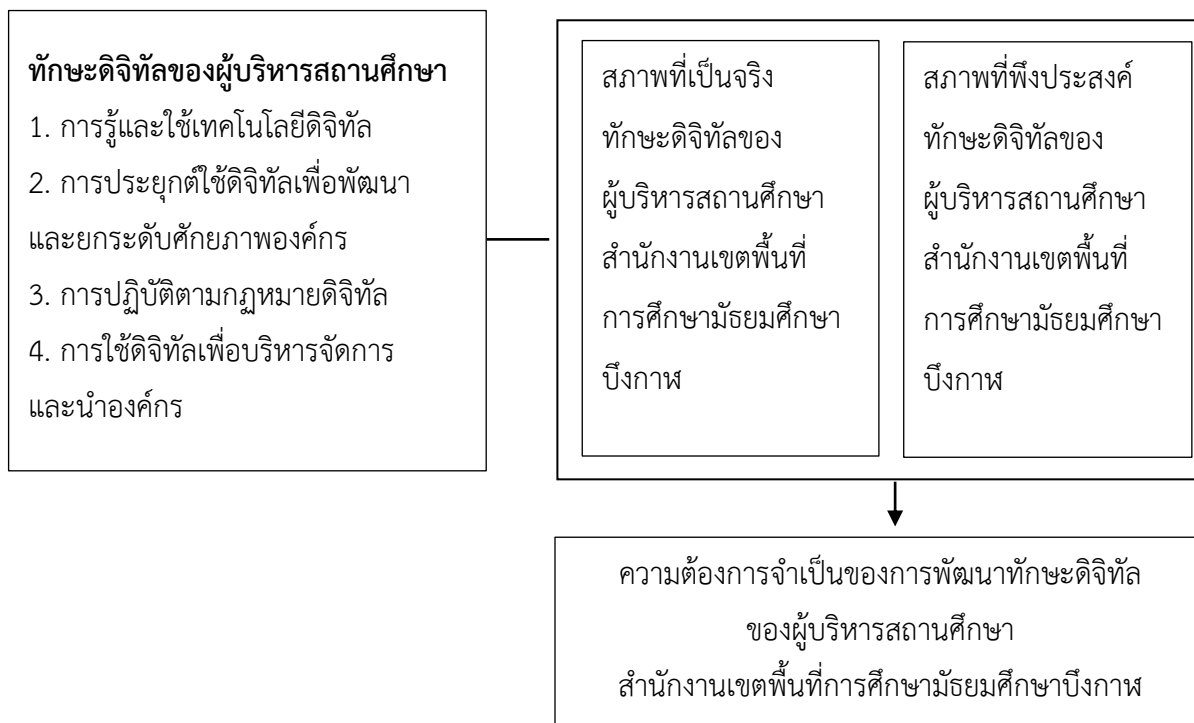
สัตตบุษย์ โพธิ์รุท (2564) กล่าวถึงทักษะทางเทคโนโลยีหรือทักษะดิจิทัล หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการรู้ เข้าใจ สามารถใช้เครื่องมือ สื่อ อุปกรณ์ดิจิทัล เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ใช้อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ อย่างสร้างสรรค์และเกิดประโยชน์สูงสุดในการสื่อสาร การเผยแพร่ข้อมูล การประชาสัมพันธ์ รวมทั้งนำเทคโนโลยีดิจิทัลไปพัฒนาระบบงานในองค์กรให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2562) กล่าวถึงอิทธิพลของ Digital Technology ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและความท้าทายของประเทศไทย ที่จะปรับปรุงทิศทางการดำเนินงานของประเทศ โดยการใช้ประโยชน์สูงสุดจาก Digital Technology เพื่อนำมาสู่การจัดทำแผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม โดยจำเป็นต้องมีการปฏิรูประบบราชการให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) โดยเปลี่ยนระบบราชการให้ใช้เทคโนโลยีในการทำงานที่รวดเร็ว ลดขั้นตอนการดำเนินงาน ให้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุนและผลักดันประชาชนให้เกิด Digital Government อย่างเต็มรูปแบบ

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560) ได้ให้ความหมายทักษะดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐ หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ และคุณลักษณะด้านดิจิทัล

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่องความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย โดยใช้แนวคิดทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาของ พิมพ์วิมล วงษ์จันทร์ (2564) สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560), อรรพรรณ กันละนนท์ (2565), กนกภรณ์ เทศผล (2565), กรณัญญ์จิตากร พงศ์สสิต (2565), บุญชู ใจใส (2564), ณิศรณันท์ ชันทอง (2564), นันธิดา ปฏิวรณ (2564), โสภณ เลียดทอง (2564), และ Laara and Other (2018) ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำนวน 25 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 58 คน และ ครู จำนวน 933 คน รวม 991 คน (งานนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬจำนวน 278 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16คน และครู จำนวน 262 คน

รวมจำนวน 278 คนโดยใช้เกณฑ์สำหรับกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของของลิเคิร์ท ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง วิทยฐานะ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ตามองค์ประกอบ 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) โดยมีเกณฑ์การแปลผลแต่ละระดับ ดังนี้

4.51 – 5.00 หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50 หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50 หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50 หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50 หมายถึง	สภาพที่เป็นจริง/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 สร้างแบบสอบถามโดยการศึกษาหลักการ แนวคิด เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเพื่อกำหนดองค์ประกอบและกรอบแนวคิดในการวิจัย แล้วนำมากำหนดโครงสร้างแบบสอบถามและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับกรอบแนวคิดการวิจัย และความถูกต้องด้านการใช้ภาษา ก่อนนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ที่คำนวณได้มากกว่า 0.50 ขึ้นไป ซึ่งแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีค่า IOC อยู่ในระหว่าง 0.67-1.00

2.3 ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารและครูที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, L.J. 1951) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.991

2.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 16 คน และครู จำนวน 262 คน รวม จำนวน 278 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานีและผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งหนังสือพร้อมแนบบแบบสอบถามในรูปแบบลิงก์หรือ QR Code ส่งทางระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ระบบสนับสนุนการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (Smart Area) ถึงกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นเก็บรวบรวมข้อมูลและติดตามกลุ่มตัวอย่างที่ไม่สามารถตอบแบบสอบถามออนไลน์ได้ โดยจัดส่งเอกสารทางไปรษณีย์โดยแนบหนังสือราชการเพิ่มเติม

3.3 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 278ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 พร้อมลงรหัสข้อมูลแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

4.1 สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.2 สถิติที่ใช้ในสถิติที่ใช้จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็น ใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{modified}) ซึ่งเป็นดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของสภาพที่พึงประสงค์หาผลต่างของสภาพที่เป็นจริงและหารด้วยค่าสภาพที่เป็นจริงเพื่อถ่วงน้ำหนักก่อนจะนำมาจัดอันดับความสำคัญความคาดหวัง (สุมิตล ว่องวานิช, 2558)

$$PNI_{modified} = \frac{I-D}{D}$$

PNI_{modified} แทน ค่าดัชนีการจัดอันดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I (Important) แทน คะแนนเฉลี่ยตามสภาพที่พึงประสงค์

D (Degree of success) แทนคะแนนเฉลี่ยตามสภาพที่เป็นจริง

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สภาพที่เป็นจริงทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นจริง มีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ค่าเฉลี่ยรายด้านต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพที่เป็นจริงทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสภาพที่เป็นจริง		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	3.68	0.69	มาก
2. การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร	3.60	0.79	มาก
3. การปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล	3.54	0.71	มาก
4. การใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนํานององค์กร	3.56	0.74	มาก
ภาพรวม	3.60	0.73	มาก

2. ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

สภาพที่เป็นพึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม พบว่า ระดับปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวม

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับสภาพที่พึงประสงค์		
	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. การรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	4.67	0.24	มากที่สุด
2. การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร	4.91	0.14	มากที่สุด
3. การปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล	4.69	0.33	มากที่สุด
4. การใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนํานององค์กร	4.84	0.22	มากที่สุด
ภาพรวม	4.78	0.22	มากที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา
ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา
โดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{modified}) ซึ่งผลการวิเคราะห์ปรากฏ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา

ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา	ค่า PNI _{Modified}	อันดับ
1. การรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล	0.279	4
2. การประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร	0.363	1
3. การปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล	0.324	3
4. การใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร	0.360	2

จากตารางที่ 3 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวม พบว่า
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น อยู่ระหว่าง 0.279 ถึง 0.363 ความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้
ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น=0.363) ลำดับที่ 2 คือ ด้านการใช้
ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น=0.360) ลำดับที่ 3 คือ ด้านการปฏิบัติตาม
กฎหมายดิจิทัล (ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น=0.324) และ ลำดับที่ 4 คือ ด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล
(ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น=0.279)

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยค้นพบ
ประเด็นที่น่าสนใจ และนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริงทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ
ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่เป็นจริง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ด้าน
การรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ ค่าเฉลี่ยรายด้านต่ำสุด คือด้านการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล
ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีนโยบายสำคัญที่ส่งเสริม
สนับสนุนสถานศึกษา ให้ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล โดยมีการจัด
อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะด้านไอซีที จัดกิจกรรมการพัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศโดยใช้เทคโนโลยี

ในการบริหารจัดการความรู้อย่างสม่ำเสมอ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ, 2565) และสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2560) ได้ดำเนินการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการและบุคลากรของรัฐในด้านทักษะดิจิทัลให้ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในการยกระดับคุณภาพการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีดิจิทัลอยู่เสมอ เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษาในยุค Next Normal ได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดมีทักษะดิจิทัลอยู่ในระดับมากทุกด้าน รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญตรี แก้วอินธิ (2565) ที่ได้ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิศรนนท์ ชันทอง (2564) ที่ศึกษาระดับทักษะดิจิทัลของผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย พบว่า ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญชู ใจใส (2564) ที่ศึกษาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 พบว่า ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยของระดับสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงสุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร และค่าเฉลี่ยรายด้านต่ำสุด คือ ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะในยุคปัจจุบันที่เทคโนโลยีสารสนเทศถูกใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ รวมถึงหน่วยงานต้นสังกัดมีนโยบายและจุดเน้นในการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษา จึงเล็งเห็นความจำเป็นและมีความต้องการพัฒนาทักษะดิจิทัล โดยเฉพาะทักษะการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร และด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร สอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ได้กล่าวถึง ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจำเป็นต้องรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ รวมถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อการใช้ไอซีทีให้เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างคุ้มค่าที่แท้จริง รวมทั้งควรกำหนดวิสัยทัศน์ด้านไอซีทีของสถานศึกษาให้ชัดเจน บริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรทุกคนของสถานศึกษาให้มีความรู้ความสามารถด้านไอซีทีอย่างสม่ำเสมอ และผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำดิจิทัล สามารถใช้ไอซีทีในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมเพื่อจะพาองค์กรบรรลุจุดหมาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภณ เลียดทอง (2564)

ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของบุญตรี แก้วอินธิ (2565) ที่พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นันธิดา ปฏิวรณ (2564) ที่ได้ศึกษาสภาพการพัฒนาและองค์ประกอบรูปแบบการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการศึกษา พบว่า สภาพความต้องการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร รองลงมาคือ ด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร ด้านการปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล และต่ำสุด คือ ด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าองค์ประกอบด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร และด้านการใช้ดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการและนำองค์กร เป็นองค์ประกอบที่ควรเร่งพัฒนาทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูเล็งเห็นความสำคัญของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานในองค์กรอย่างเป็นระบบ ทั้งในด้านการพัฒนาระบบงาน การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการที่ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการเป็นผู้นำองค์กรดิจิทัลสามารถนำนโยบายด้านเทคโนโลยีดิจิทัลสู่การปฏิบัติให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สามารถกำหนดกลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีการจัดระบบการติดตาม กำกับดูแล ควบคุมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จะช่วยทำให้การขับเคลื่อนและพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของศศิวิมล ม่วงกล้า (2562) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาและกำหนดกลยุทธ์ของสถานศึกษาที่สามารถใช้เชื่อมต่อและสื่อสารกับหน่วยงานภายนอก จัดกิจกรรมสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนานวัตกรรมการให้บริการในรูปแบบดิจิทัล และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงสถานศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญตรี แก้วอินธิ (2565) ที่ศึกษาสภาพความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านทักษะการมีวิสัยทัศน์และความฉลาดทางดิจิทัล ด้านทักษะการเข้าถึงและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และทักษะการสร้างสรรค์และนวัตกรรมดิจิทัล

ความต้องการจำเป็นของทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาบึงกาฬ ด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ การรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำสุด คือ ผู้บริหารสามารถใช้อุปกรณ์ดิจิทัลและซอฟต์แวร์ต่าง ๆ ในการติดต่อสื่อสาร ได้อย่างหลากหลาย ตรงตามวัตถุประสงค์ของการใช้งานเมื่อพิจารณาผลการวิจัยดังกล่าว ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็น เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้เทคโนโลยีนวัตกรรม ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยกำหนดไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยสนับสนุนส่งเสริมครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ใช้เทคโนโลยี เป็นฐานในกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะทางดิจิทัลอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมีค่าต่ำสุด สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ มณีนุช ภูยงค์ (2564) ที่ได้ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1 พบว่า ความต้องการจำเป็นของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำสุด คือ การใช้งาน อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และระบบปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรณ์ภู่ ฐิตาภรณ์ (2565) พบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุดรธานี ที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำสุด คือ ทักษะดิจิทัลในด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์เชื่อมต่อต่าง ๆ รวมทั้งสอดคล้อง กับผลการวิจัยของ โสภณ เลียดทอง (2564) ที่พบว่า ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะการใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ที่มีค่า $PNI_{Modified}$ ต่ำสุด คือ ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลด้านการใช้โปรแกรม การนำเสนองาน

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพที่เป็นจริง สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนา ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีผลการวิจัยดังเสนอไปข้างต้น และได้ข้อค้นพบสำหรับการเสนอแนะ เกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา และประเด็นเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป โดยมี รายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า สภาพที่เป็นจริงทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยด้านการ ปฏิบัติตามกฎหมายดิจิทัล ต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้ความเข้าใจตนเองและบุคลากร

เกี่ยวกับกฎหมายและจริยธรรมด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยจัดทำสารสนเทศและกำหนดนโยบายแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อเป็นข้อมูลให้ครูและผู้บริหารพึงปฏิบัติและสร้างความตระหนักแก่ผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อย่างถูกต้อง รวมทั้งจัดระบบดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา มีการควบคุม กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า สภาพที่พึงประสงค์ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ มีค่าเฉลี่ยด้านด้านการรู้และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองด้านทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลโดยการฝึกฝน ลงมือปฏิบัติ จนเกิดทักษะ ความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งควรพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยี เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มและนำมาใช้บริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพประสิทธิผล

1.3 จากผลการศึกษาพบว่า ดัชนีความต้องการจำเป็นในการทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการประยุกต์ใช้ดิจิทัลเพื่อพัฒนาและยกระดับศักยภาพองค์กร มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสูงสุด ดังนั้นสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬควรพัฒนาทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาในด้านนี้ โดยกำหนดเป็นนโยบายหรือยุทธศาสตร์ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพต่อผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

1.4 สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬสามารถนำแนวทางการพัฒนา ทักษะดิจิทัลผู้บริหารสถานศึกษาไปเป็นแนวทางในการวางแผนและดำเนินการพัฒนาส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนตลอดจนบุคลากรในสถานศึกษาให้มีทักษะด้านดิจิทัลเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด ต่อการพัฒนาสถานศึกษาและผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ

2.2 ควรพัฒนารูปแบบหรือแนวทางการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้กระบวนการวิจัย และพัฒนา (Research and Development) หรือการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method Research) เพื่อให้ ได้วิธีการนำสู่การปฏิบัติในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กนกภรณ์ เทตผล. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างการรู้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารเทคโนโลยี สารสนเทศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 1. *วารสารครู ศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*. 5(1), 77–88.

- กมลวรรณ จันท. (2564). การบริหารสถานศึกษายุคโลกพลิกผัน ฉลาดรู้ เท่าทันดิจิทัล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- กรณีรัฐ ฐิตาการพงศ์สถิต. (2565). สภาพความต้องการจำเป็นและแนวทางพัฒนาทักษะดิจิทัลของครูเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสมุทรปราการ. วารสารรัชต์ภาคย์. 16(47), 189–206.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ 2566. Retrieved October 14, 2022 from: <https://moe360.blog/2022/01/19/policy-and-focus-moe/>
- งานนโยบายและแผนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. (2565). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2565-2569). Retrieved on 20 October 2022 from: <https://www.sesaobk.go.th/>.
- นิศรนนท์ ชันทอง. (2564). ทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจ ในการปฏิบัติงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- นันทิดา ปฏิวรณ. (2564). รูปแบบการพัฒนาทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร. 9(5), 1927–1939.
- นิภาพร รอดไพบุลย์. (2565). ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญชู ใจใส. (2564). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อทักษะดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญตรี แก้วอินธิ. (2565). สภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 13(1), 42–51.
- ฝ่ายนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. (2564). แผนแม่บทการส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล. Retrieved on 21 October 2022 from: <https://www.depa.or.th/storage/app/media/file/depa-Promotion-Plan-Book61-65.pdf>.
- พิมพ์วิมล วงษ์จันทร์. (2564). ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3. วารสารบัณฑิตวิทยาลัย พิษณุพรรณ. 16(2), 43-55.

- มณีนุช ภูยงดี. (2564). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครพนม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา: มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ศศิวิมล ม่วงกล้า. (2562). การวิเคราะห์องค์ประกอบด้านความสามารถทางดิจิทัลของครูและบุคลากรทางการศึกษา จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ศุภญ์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร. (2563). แผนปฏิบัติการดิจิทัลเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2563 – 2565. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สัตตบุษย์ โพธิ์รุท. (2564). ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบึงกาฬ. (2564). รายงานสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2563. Retrieved on October 23, 2022 from: <https://www.sesaobk.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อปรับเปลี่ยนเป็นรัฐบาลดิจิทัล. Retrieved on October 14, 2022 from: <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/circular/w6-2561.pdf>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2562). การสนับสนุนการเรียนรู้ดิจิทัล(Digital literacy) ในห้องเรียน. Retrieved on November 5, 2022 from: <https://www.nstda.or.th/th/nstda-knowledge/2632-digital-literacy>.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ เลียดทอง. (2564). สภาพปัจจุบันสภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วารสารวิชาการสถาบันการอาชีวศึกษาภาคใต้. 6(1), 80-88.
- อรรณณ กันละนนท์. (2565). ทักษะด้านดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา Digital Skills of Secondary School Administrators. วารสารวิชาการสถาบันพัฒนาพระวิทยากร. 5(3),27-37.
- เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era). Retrieved on November 3, 2022 from: www.trueplookpanya.com/knowledge/content/52232/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir.

- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16, 297–334. <https://doi.org/10.1007/BF02310555>
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607 – 610.
- Laara and Other. (2018). Determinants of 21st-century digital skills: A large-scale survey among working professionals. *Computers in Human Behavior journal*. 100(19), 93–104.

